

*Малишкін О. І., аудитор, к. е. н., доцент,
Міжгалузева академія управління, м. Київ*

ОЦІНКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА ПЛАТНИКА ПОДАТКУ

Незалежна аудиторська перевірка показників податкових декларацій передбачає цілу низку заходів аудитора щодо встановлення ступеня довіри до системи внутрішнього контролю підприємства платника податків. Ступінь довіри, у свою чергу, впливає на ступень аудиторського ризику.

У літературі, переважно, навчальній, описано зазначені питання відносно перевірок фінансової звітності. Зокрема, виділяються роботи Гончарука Я.А, Петракова Я.В, Петрик О.А., Рядської В.В, Рудницького В.С. У той же час, аналогічні аспекти щодо податкової звітності залишаються «білою плямою» методики аудиту. Практикуючі аудитори України застосовують здебільше метод проб та помилок, ніж науково обґрунтовані рекомендації.

Основною причиною такого становища є, безумовно, відсутність порад та рекомендацій аудиторам щодо перевірки податкової звітності в Міжнародних стандартах аудиту. Вітчизняні розробки з цього приводу також відсутні. Проте, в теоретичному аспекті з урахуванням вимог стандартів аудиту слід побудувати певну конструкцію оцінки системи внутрішнього контролю платника податків.

Така конструкція в методичному плані може включати в себе наступні елементи:

- оцінка системи бухгалтерського фінансового обліку і фінансової звітності;
- оцінка системи податкового обліку (податкових розрахунків) та податкової звітності;
- оцінка контрольного середовища;
- оцінка процедур контролю;

- оцінка практичних дій керівництва платника податку, які спрямовані на встановлення й підтримку системи внутрішнього контролю з нарахування податкових зобов'язань.

Процедури вивчення і оцінки системи внутрішнього контролю є обов'язковою умовою проведення аудиту незалежно від характеристики клієнта та виду аудиторських послуг. В практиці аудиту такі процедури здійснюються на етапі планування та на етапі дослідження даних обліку і звітності.

Маючи у своєму розпорядженні матеріали дослідження, виконаного перед укладанням договору на етапі планування, звіт попереднього аудитора, інші матеріали, аудитор проводить вивчення та уточнення ступеня ефективності системи внутрішнього контролю платника податків. Прийоми такого вивчення можуть включати наступні аспекти:

- вивчення структури внутрішнього контролю платника податку;
- опитування персоналу підрозділів підприємства;
- запит до попереднього аудитора;
- ознайомлення з системою автоматизації обліку;
- ознайомлення із системою реєстрів та звітності;
- ознайомлення з порядком відокремлення даних податкового обліку від даних фінансового обліку;
- вивчення документів попередніх перевірок з боку ДПС та аудиторів;
- тестування стану та дієвості внутрішнього контролю за допомогою анкетування.

Дослідження довели, що однією з важливих складових оцінки внутрішнього контролю виступає анкетування процедур внутрішнього контролю. Нижче наведено приклад анкети стану внутрішнього контролю по банківських операціях на поточних рахунках підприємства (табл.).

Таблиця 1

Анкета процедур внутрішнього контролю по поточних рахунках ВАТ «АБС»

Складено _____

Перевірено _____

Виконавець, дата

Виконавець, дата

1	2	3	4
Процеси	Питання	Відповідь	
Санкціонування	Чи тільки керівник має право підпису платіжних документів ?	так	
	Чи усі видаткові доручення підписані керівником ?		ні
Розподіл обов'язків	Чи розподілені обов'язки по заповненню банківських документів та обробці банківських виписок ?	так	
	Чи розподілені обов'язки з обліку банківських операцій та обліку розрахунків з контрагентами, з бюджетом ?	так	
Документування і запис	Чи автоматично здійснюється нумерація банківських документів на підприємстві ?	так	
	Чи застосовується програма «Клієнт-банк» ?		ні
	Чи додаються до виписок банків усі необхідні документи ?		ні
	Чи підписані реєстри обліку виконавцями та гол.бухгалером ?	так	
	Чи в повному обсязі дані виписок банків відображені у реєстрах бухгалтерського обліку по кореспондуючих рахунках ?	так	
Контрольні процедури	Чи не було втрат документів або реєстрів обліку ?		ні
	Чи здійснюються у встановленому порядку вивірка даних підприємства та банків щодо залишків на рахунках ?	так	

(джерело: складено автором)

Література:

1. Головач В. Поняття аудиту / В. Головач // Аудитор України. – 2012. – № 2. – С. 3–6.
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2010 року. – Ч. I; [пер. з англ.] – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2010. – 841 с.
3. Петрик О.А. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: [навч. посібник] / О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.
4. Рудницький В.С. Аудит [вид. друге] / В.С. Рудницький, Я.А. Гончарук. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с.
5. Рядська В.В. Аудит: [навч. посібник] / В.В. Рядська, Я.В. Петраков. К.: ЦУЛ. 2008, - 384 с.

Масько Л.,

*старший преподаватель кафедры бухгалтерского учета и аудита
УО «Полоцкий государственный университет»,
г. Новополоцк, Республика Беларусь*

АУДИТ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ВОПРОСОВ ОРГАНИЗАЦИИ: СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ

В современных условиях хозяйствования все большую актуальность приобретают аспекты сохранения окружающей среды в совокупности с развитием порядка отражения экологических показателей в бухгалтерской отчетности. Аудит экологических вопросов предоставляет возможность достоверно оценить влияние на отчетность аудируемого лица экологических аспектов его деятельности и риск ее существенного искажения. Однако формируемая в системе бухгалтерского учета информационная база не отражает в полной мере данные по экологическим активам и обязательствам организаций. В результате, недостаток и отсутствие достоверной и полной эколого – экономической информации создает дополнительные риски для собственников организаций, так как не предоставляет возможности достоверно